

๑๕๓

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๕

• ยกเลิกโดย พระราชบัญญัติ แก้ไขกฎหมายบางฉบับ พ.ศ. ๒๕๔๖

* พระราชบัญญัติ

ควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ

ในภาวะคับขัน พุทธศักราช ๒๕๔๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓)

ปรีดี พนมยงค์

ตราไว้ ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๘

เป็นปีที่ ๑๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

๑๕๖

ตอนที่ ๕ เล่ม ๖๒ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘

(๘) กำหนดเงื่อนไขและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้การควบคุมได้ดำเนินโดยสะดวกตามความจำเป็นของเหตุการณ์

มาตรา ๕ คณะกรรมการมีอำนาจที่จะแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือคณะบุคคลหนึ่งคณะบุคคลใดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการอันอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ตามมาตรา ๔ (๒) (๓) (๔) และ (๕) แทนคณะกรรมการได้

มาตรา ๖ เมื่อได้มีการจัดการขึ้นส่วนในการซื้อขายเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ที่ได้มีการประกาศควบคุมแล้ว คณะกรรมการหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์อาจอนุญาตพิเศษยกเว้น โดยขายปริมาณกำหนดหรือไม่มีปริมาณกำหนดให้เป็นรายบุคคลได้

มาตรา ๗ ให้กรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ที่คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้แต่งตั้งขึ้น มีอำนาจเข้าไปในสถานที่หรือบ้านเรือนของบุคคลใด ๆ เพื่อตรวจตราเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ที่ได้มีการประกาศควบคุมในเวลาดำเนินการตามปกติ และมีอำนาจสั่งบุคคลใดมาให้ออกคำในเรื่องอันเกี่ยวกับการนี้ได้

๑๕๗

๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๕

มาตรา ๘ การซื้อ การขาย เครื่องอุปโภคบริโภคและ
ของอื่น ๆ ที่ได้มีประกาศควบคุม ชนิดใดเป็นการค้า คณะ
กรรมการจะกำหนดให้กระทำ ณ ร้านค้าที่ได้จดทะเบียนพาณิชย์
ไว้แล้ว และโดยเจ้าของหรือผู้ที่มีอำนาจจัดการร้านค้านั้น
หรือโดยบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งได้จดทะเบียนเป็นผู้ทำการ
ค้าตามที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดก็ได้ หรือจะให้มีการซื้อขาย
ณ ที่และโดยบุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบอำนาจ
อนุญาตก็ได้

มาตรา ๙ ให้ถือว่าจำนวนเครื่องอุปโภคบริโภคและ
ของอื่น ๆ ที่มีไว้เกินกว่าปริมาณอันจำเป็นที่คณะกรรมการ
กำหนดเป็นการมีไว้เพื่อการค้า

มาตรา ๑๐ ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศหรือคำสั่งของคณะ
กรรมการหรือของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งออกตามความใน
มาตรา ๔ หรือทำการซื้อ หรือขายเครื่องอุปโภคบริโภคและ
ของอื่น ๆ ที่ได้มีประกาศควบคุมเป็นการค้าโดยมิได้มีอำนาจ
และมิได้กระทำ ณ ที่ที่กำหนด อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘ มี

๑๕๘

ตอนที่ ๘ เล่ม ๖๒ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘

ความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุก
ไม่เกินสี่ปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๑ ผู้ใดได้รับอนุญาตให้ซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค
และของอื่น ๆ ที่ได้มีการประกาศควบคุมได้ โดยแจ้งว่าจะนำไป
ใช้เพื่อการหนึ่ง หรือโดยรับรองว่าจะปฏิบัติตามเงื่อนไขของ
คำอนุญาต ซื้อมาแล้วนำไปใช้เพื่อกิจการอื่น หรือไม่
ปฏิบัติตามเงื่อนไขของคำอนุญาต มีความผิดต้องระวางโทษ
ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือทั้ง
ปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๒ ผู้ใดได้รับอนุญาตให้ซื้อของตามบัตรปันส่วน
หรือตามที่ทางราชการอนุญาตเพื่อการอุปโภคบริโภคสำหรับ
ตนหรือครอบครัว ซื้อมาแล้วมาขายให้แก่ผู้อื่น ผู้ขายมี
ความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุก
ไม่เกินห้าปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๓ ผู้ใดทำการซื้อ หรือขาย หรือให้บัตรปันส่วน
แก่ผู้อื่น ทั้งผู้ซื้อ ผู้ขาย ผู้ให้ ผู้รับ มีความผิดต้องระวางโทษ

๑๕๘

๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๕

ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับ
ทั้งจำ

มาตรา ๑๔ ผู้ใดมีเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ
ที่ได้มีประกาศควบคุมไว้เพื่อการกัก แต่ไม่ยอมขายเมื่อมีผู้
ขอซื้อไปอุปโภคบริโภค และโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร มี
ความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุก
ไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๕ ผู้ใดได้รับอนุญาตให้ขายของที่มีการปันส่วน
หรือของที่ทางราชการมอบให้เพื่อขาย

(๑) มีของนั้นแต่ไม่ขายให้แก่ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากทาง
ราชการให้ซื้อ

(๒) กระทำการใด ๆ จนได้ของจากผู้ที่ได้รับอนุญาตจาก
ทางราชการให้ซื้อมาเป็นของตน

(๓) ช่วยเหลือผู้ที่มิได้รับอนุญาตจากทางราชการให้ซื้อ
ได้ซื้อของนั้นไป หรือ

(๔) กระทำการใด ๆ ให้ของที่มีการปันส่วนหรือของที่
ทางราชการมอบให้เพื่อขายแก่ผู้รับอนุญาต ตกไปเป็นของที่
อยู่นอกจำนวนปันส่วน หรือนอกจำนวนที่ทางราชการมอบให้

๑๖๐

ตอนที่ ๕ เล่ม ๖๒ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘

มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือ
จำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๖ ผู้ใดมีเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ
ที่ได้มีประกาศควบคุม ชักย้าย หรือทำลาย หรือเปลี่ยนสภาพ
ซ่อนเร้นปิดบัง หรือใช้อุบายด้วยประการใด ๆ เพื่อมิให้ถูก
ควบคุมหรือให้ควบคุมได้ยาก มีความผิดต้องระวางโทษปรับ
ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับ
ทั้งจำ

มาตรา ๑๗ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการหรือของ
พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการให้
ดำเนินการควบคุม ซึ่งได้สั่งตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ มี
ความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุก
ไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๘ ผู้ใดขัดขืนหรือฝ่าฝืนคำสั่งของกรรมการ หรือ
พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ที่กรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่
ได้แต่งตั้งขึ้นในการปฏิบัติตามมาตรา ๑ มีความผิดต้องระวาง
โทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินห้าปี หรือ
ทั้งปรับทั้งจำ

๑๖๑

๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๘

มาตรา ๑๘ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดปฏิบัติการหรือละเว้น
ปฏิบัติการในหน้าที่อันเป็นการช่วยเหลือ หรือก่อให้เกิด
ประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดแก่ผู้ที่จะกระทำการ หรือกระทำ
การฝ่าฝืนบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ไม่ว่าด้วยประการใด ๆ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกิน
หนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๒๐ เครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ที่ได้
มีประกาศควบคุมซึ่งเกี่ยวเนื่องกับความผิดให้ริบเสีย

มาตรา ๒๑ เครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ของ
ราชการไม่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

กวาง อภัยวงศ์

นายกรัฐมนตรี

๑๖๒

ตอนที่ ๘ เล่ม ๖๒ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘

แถลงการณ์

การควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ขณะนี้มีกฎหมายควบคุมอยู่แล้ว คือ พระราชกฤษฎีกาควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน พุทธศักราช ๒๔๘๓ พระราชกฤษฎีกานี้ออกตามความในพระราชบัญญัติมอบอำนาจให้รัฐบาลในภาวะคับขัน พุทธศักราช ๒๔๘๔ การที่ได้ตราพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน พุทธศักราช ๒๔๘๘ ขึ้น ก็เพื่อเปลี่ยนวิธีการควบคุมโดยพระราชกฤษฎีกา เป็นวิธีการควบคุมโดยพระราชบัญญัติ ที่ได้ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน พุทธศักราช ๒๔๘๘ นี้ แต่ยังไม่ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน พุทธศักราช ๒๔๘๓ นั้น ก็เพื่อให้การควบคุมต่อเนื่องกัน พระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวจะยกเลิกในภายหลัง เมื่อได้ปฏิบัติไปตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน พุทธศักราช ๒๔๘๘ ครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว

๑๖๓

๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๕

ฉะนั้น จึงขอแจ้งให้ทราบว่า การกระทำใดๆ อันเป็น
การฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกาควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและ
ของอื่นๆ ในภาวะคับขัน พุทธศักราช ๒๔๘๗ ยังคงเป็นความ
ผิดตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนั้นอยู่

กระทรวงพาณิชย์

๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘

๑๔๔

ตอนที่ ๕ เล่ม ๖๒ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๔

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรมีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ เพื่อให้มีเครื่องอุปโภคบริโภคและสิ่ง ของต่าง ๆ เพียงพอแก่ความต้องการของประเทศ

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและ ของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน พุทธศักราช ๒๔๙๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับได้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงเกษตรธิการ ปลัดกระทรวงการอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงมหาดไทย และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าสามนายแต่ไม่เกินหกนาย ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีอำนาจและหน้าที่ตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

๑๕๕

๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๘

มาตรา ๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจ

(๑) กำหนดเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นใดที่จะให้อยู่ในความควบคุมเพื่อให้เพียงพอแก่ความต้องการทั่วราชอาณาจักร หรือเฉพาะในเขตใดหนึ่งซึ่งหนึ่งท้องถิ่นใด

(๒) จัดการปันส่วนในการซื้อ การขาย คลอดจนการวางเงื่อนไขของการซื้อ หรือการขาย สิ่งของที่ควบคุม

(๓) กำหนดราคาสูงสุดของสิ่งของที่ควบคุม

(๔) สั่งบังคับให้ขายสิ่งของที่ควบคุม ตาม ปริมาณ หรือราคาที่คณะกรรมการกำหนด โดยให้ขายให้แก่คณะกรรมการ หรือผู้หนึ่งผู้ใดที่คณะกรรมการกำหนด

(๕) สั่งบังคับให้แจ้งปริมาณหรือให้แจ้งสถานที่เก็บห้ามซื้อ หรือขาย หรือให้ หรือใช้เอง หรือยกย้าย หรือเปลี่ยนแปลงสภาพสิ่งของที่ควบคุม

(๖) วางระเบียบหรือห้ามการส่งออกภายนอกหรือนำเข้ามาในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งซึ่งสิ่งของที่ควบคุม

(๗) เข้าควบคุมหรือเข้าดำเนินกิจการอันเกี่ยวกับการผลิตหรือการจำหน่ายสิ่งของที่ควบคุม